

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Summula Casuum Conscientiæ

In Qva Agitur De Præceptis Ecclesiæ, De Officio Confessarii, Ac De
Censuris

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ Agrippinæ, 1652

Articulus IV. De excommunicationibus Papæ reseruatis in extrauagentibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41572

dicuntur eos qui ex ignorantia, & bona fide ad hoc inducunt, modo ignorantia non sit affectata.

Tandem in Clementina, *gravis, de sententia excommunicationis*, fertur excommunicatio Papæ reservata contra nobiles quosdam & dominos temporales, qui terris eorum Ecclesiastico suppositis interdicto, non tantum in locorum suorum capellis, sed & in collegiatis, & aliis insignium locorum Ecclesiis Missas, & alia diuina officia publicè, & solemniter faciunt celebrari, vel qui ad officia celebranda nunc hos, nunc illos vocantes, & interdum, quod est deterius, compellentes, aut his non contenti excessibus, non solum per campanarum pulsationem, sed & voce præconis populos etiam interdictos, ut interdicti non obstante sententia, ad audiendas Missas veniant, faciunt euocari: aut qui suis subiectis licet excommunicationis, vel interdicti sententia innodatis, præcipere non verentur, ne de Ecclesiis exeant, dum Missarum solemnities celebrantur, etsi celebrantes moneant ut egrediantur. Itemque ipsi publicè excommunicati, & interdicti, qui in Ecclesiis nominatim à Celebrantibus, ut exeant moniti, remanere præsumperint, eadem censura ligantur. Ex quo patet, per Clementinam prædictam quatuor actiones sub excommunicatione Papæ reservata, prohiberi, quæ sedulo expendendæ sunt, propter nonnulla discrimina quæ inter illas reperiuntur.

ARTICVLVS IV.

De excommunicationibus Papæ reservatis in extrauagantibus.

PRIMA refertur in extrauag. *Prodiens, de crimine falsi* eosque afficit qui nullam habentes auctoritatem iuris, vel consuetudinem, seu priuilegium faciendi, moneram falsam ostendunt, & fabricant in regno Franciæ, & locis circumuicinis. Item eos qui

monetam falsam sub vero signo Regis Francorum, & Nauarræ studiosè deprauant, & ex hoc cadit à suo recto pondere. Illos etiam qui in locis circumuicinis; quibus de iure, aut consuetudine, seu privilegio ius competit fabricandi monetam, signum proprium monetæ regiæ, monetæ suæ quam fabricant, imprimere seu insculpere moliuntur, quamuis à iusto pondere monetæ regiæ deficiat. Eos denique qui scienter falsas monetas extra regnum prædictum emunt, & post intra regnum ipsum eas portant, vendunt & expendunt.

Secunda sumitur extrauag. *Dierum de pœnis*, ubi fertur excommunicatio Papæ referuata, contra quoscunque clericos, vel laicos de prouincia Marchiz Anconitanæ, vel aliunde in ea prouincia moram trahentes, qui rectorem, aut rectores illius, aliosue officiales captiuant, percutiunt, vulnerant, occidunt, aliiusue modis ibi enumeratis offendunt. Atque hæc duæ excommunicationes sumuntur ex extrauagantibus particularibus Ioannis XXII. quæ uero sequuntur, ex communibus extrauagantibus desumptæ sunt. Itaque

Tertia excommunicatio refertur extrauag. *detestanda, de sepulturis* ubi statuitur eos ipso facto esse excommunicatos, nec nisi per sedem Apostolicam, excepto mortis articulo, absolui posse, qui corpora fidelium, in terris Catholicorum morientium, alibi sepelienda crudeliter exenterant, ac in frustra vel membratim immaniter concidunt, & subsequenter aquis immerfa, exponunt ignibus decoquenda, & tandem ossa carne denudata ad locum sepulturæ deferunt tumulanda.

Atque hæc excommunicatio extenditur ad eos omnes, qui aliquid contra hanc ordinationem attentare præsumpserint, nec tantum ad eos qui hæc præstatunt, sed etiam ad mandantes, si executio sequatur: statuitur insuper ut ille cuius corpus sic inhumanè tractatum fuerit, Ecclesiastica careat sepultura. Verum hanc

hanc excommunicationem non incurrunt, qui corpora defunctorum exenterant, & balsamo inungunt, & diu incorrupta seruentur, vt praxis vbique probata ostendit.

Quarta sumitur ex extrauag. *grauē nimis de reliquiis* & *veneratione sanctorum*, vbi excommunicatione Papæ reseruata feriuntur, tum qui affirmare præsumunt, eos qui credunt B. Virginem Mariam à peccato originali, in sua Conceptione præseruatam fuisse, hæresim incurrere, vel peccare mortaliter: tum qui aiunt Officium Conceptionis celebrantes, vel sermones ea de re audientes, alicuius peccati reatum incurrere: tum qui libros eiusmodi tenent, vel habent. In fauorem autem partis oppositæ, tantum statuitur, simili pœnâ, ac censura eos subiici, qui nulli fuerint asserere, hæresis crimen, vel peccatum mortale ab iis incurrî, qui existimant B. Virginem præ peccato originali conceptam fuisse.

Quinta sumitur ex extrauag. *sane, de simonia*, vbi abbatibus, Prioribus, Decanis, Præpositis, & Magistris, nec non Abbatissis, & Priorissis, aliisque Prælatibus quouis nomine nuncupatis, itemque Capitulis, & Conuentibus prohibetur, ne à volentibus ingredi eorum religionem, Ecclesias, vel domos, quoscunque usus, prandia seu cænas, pecunias, iocalia, aut res alias, etiam ad vsum Ecclesiasticum deputatas, vel deputandas, directè, vel indirectè petere, vel exigere quoquo modo præsumant.

Deinde hoc decretum violantes excommunicatione Papæ reseruata feriuntur, si sint singulares personæ, suspensione verò si sit Conuentus, vel Capitulum. Nec tantum accipientes censuram illam incurunt, sed etiam dantes. Concedit tamen Pontifex licentiam accipiendi, quæ ab ingredientibus sponte, & plena libertate, omnique pactione cessante offeruntur.

Vbi nota i. hæc duo sedulo distinguenda esse, dare, & recipere aliquid ex pacto pro ingressu religionis;

& dare, aut recipere aliquid pro sustentatione ingredientis: nam primum continet pactum simoniacum, quo temporale datur pro spirituali; secundum vero non item, quæ temporale tradit pro temporali.

Nota 2. aliquos hoc ita limitare, vt non sit simonia, aliquid recipere, aut dare pro sustentatione ingredientis, quando opes Monasterij non sufficiunt ad illius sustentationem, secus si ad id sufficiant. Verum hæc limitatio non probatur, quia siue Monasterij opes sufficiant, siue non, cum non tradatur nisi temporale pro temporali, vt supponimus; pactum ex ea parte non potest esse simoniacum, adeoque non infert censuram, de qua hic agitur; esto quondam auaritiæ notam adiunctam habeat.

Nota 3. sub ingressu religionis, ex communi sententia, comprehenditur maximè professionem, quia tunc effectus est consummatus. Quare quamuis interueniret pactum pro susceptione habitus, si postea rescinderetur, id non sufficeret ad contrahendam excommunicationem, quæ in dicta extrauagante lata est.

Sexta colligitur ex extrauag. cum detestabile, eodem tit. vbi statuitur vt vniuersi, & singuli, qui quomodolibet dando, vel recipiendo simoniam commiserint, aut quod illa fiat mediatores extiterint, seu procurauerint, sententiam excommunicationis incurrant, à qua non nisi à Romano Pontifice pro tempore existente, possint absolui. Huius autem excommunicationis, Pontifici reservatæ, materia est sacrilegium in ordine, aut beneficio patratum.

Vbi sub ordine comprehenduntur etiam minores Ordines, imò & ex communi sententia, prima tonsura: nomine autem beneficii videtur intelligi non tantum beneficium propriè sumptum, sed etiam Officium Prioris, Guardiani, & similia, vt colligitur ex verbis illis extrauagantis, in Ecclesiis, Monasteris, Dignitatibus.

atibus Prioratibus, officiis Ecclesiasticis, & quibusvis beneficiis. Nomine autem simonia intelligitur realis, quia per hanc tantum effectus est completus.

Septima sumitur ex extrauag. *etsi dominici 2. de penitentiis & remissionibus*, ubi Sixtus IV. sub pœna excommunicationis sedi Apostolicæ reseruata, prohibet ne quis, prætextu facultatum ab ipso, vel ipsius auctoritate concessarum, offensæ Ecclesiasticæ libertatis, violationis, interdicti, à sede Apostolica impositi, hæresis, conspirationis in personam, aut statum Romani Pontificis, aliorumque criminum quæ ibi enumerantur, reos absolvere præsumat. Item ne quis eodem prætextu dispensare audeat in votis peregrinationis Hierosolymitanæ, Romanæ, & Compostellanae, vel in votis castitatis, & religionis. Verùm hæc constitutio vix nunc aliquem usum habere potest, quia ad incurrendam excommunicationem eâ latam, oporteret prætextu facultatis Generalis à Sixto IV. concessæ, à casibus particularibus prohibitis absolvere; quod hoc tempore vix contingere potest.

Octava de qua in extrauag. excommunicamus, de sententia excommunicationis, fertur in eos qui aliquod pactum fecerint, seu aliquod paruum, vel magnum promiserint vel promissionem receperint aut ex pacto seu promissione quidquam dederint aut receperint magnum, vel paruum pro aliqua iustitia, siue gratia, pro se, aut pro alio, in causis, vel iudiciis, seu alias per litteras Apostolicas & quibuscumque modis apud sedem Apostolicam obtinenda. Eademque censura innodantur, qui scientes aliquem in prædictis culpabilem intra triduum non denunciant. Statuitur præterea, vt nullus ab ea excommunicatione absoluat, absque speciali mandato sedis Apostolicæ, nec nisi prius quantum dedit, vel recepit, tantum pauperibus largiatur. Decernit etiam Pontifex vt iustitia, seu gratia sic obtenta nullius sit momenti, omnique effectu careat, itemque vt ea vtens in simi-

excommunicationem à qua non nisi à Romano Pontifice absolui possit, incidat.

Nona habetur extrauag. *viam, de Regularibus, & transeuntibus ad Religionem*, vbi prohibetur Mendicantibus, sub pœna excommunicationis Papæ reseruata, & tam à recipientibus, quam à receptis ipso facto incurrenda, ne ad aliquem Ordinem Monasticum, præterquam Carthusianorum, prætextu cuiusuis facultatis, transuolare præsumant, sine licentia speciali sedis Apostolicæ: & consequenter statuitur, vt secus facta non teneant, nulliusque sint efficaciz, vel momenti.

Quo loco tria aduertenda sunt, 1. ex vi huius extrauag. non esse prohibitum Mendicantibus, ad Religiones Mendicantium transire. 2. nec sufficere quod quis cum licentia sui Prouincialis aut Generalis ad Ordinem aliquem Monasticum transeat, sed ad hoc necessariam esse specialem licentiam summi Pontificis, nisi aliunde eiusmodi potestas alicui Superiori Ordinum Mendicantium concessa sit. 3. v: prædicta excommunicatio incurratur, requiritur vt quis prætextu alicuius facultatis aut priuilegii, ex Ordine Mendicantium ad Ordinem Monasticum transeat.

Decima, de qua in extrauag. *Ad nostrum*, eodem tit. fertur in quoscunque Religiosos, qui absque Superioris Ordinis (sui licentia, sibi per ipsius litteras patentes concessa, ad partes transmarinas se transferunt. Itemque in Superiores qui aliis sui Ordinis quam viris litteratis, prouidis, & expertis eiusmodi licentiam concedere præsumunt.

ARTICVLVS V.

De excommunicationibus Papæ reseruatis in Bulla Cœnæ.

HÆC bulla quæ quotannis in die cœnæ promulgari solet, 20. excommunicationes Papæ reseruatas

con-